

ἀγώνων, δι' ὧν τοὺς σκοποὺς αὐτῶν ἐπεδίωξαν. Δικαίως ἄρα καὶ τῷ Μιθριδάτῃ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ μεγάλου ἢ ἱστορία ἀπένειμεν. Ὅτι δὲ τῷ ὄντι μέγας ὑπῆρξε τοῦτο καὶ αὐτοὶ οἱ ἄσπονδοι αὐτοῦ ἐχθροὶ Ῥωμαῖοι προσεμαρτύρησαν, θυσίας καὶ ἐορτὰς πρὸς τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐπιτελέσαντες, ὡς ἀπὸ μεγίστου ἐχθροῦ ἀπαλλαγέστες.

Γ. ΣΟΥΡΙΑΣ γυμνασιάρχης Χίου.

ΠΟΙΚΙΛΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΚΟΝΤΟΥ.

§ 17 *

Γραφεὺς ἀντὶ τοῦ βιβλιογράφου.

Σπικνίως τὸ ὄνομα γραφεύς παρλαμβάνεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώττῃ πρὸς δῆλωσιν τοῦ συγγραφέως, συχνότερα δὲ καὶ παλαιότερα εἶνε ἡ χρῆσις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ βιβλιογράφου, ὅτε καὶ κατ' ἀντίθεσιν ἐκφέρεται ἐνίοτε πρὸς τὸ συγγραφεύς.

Ἀριστοτέλ. Ῥητορ. Γ', η', 6 «ἀλλὰ δεῖ τῇ μακροῦ ἀποκόπτεσθαι καὶ δῆλῃν εἶναι τὴν τελευτήν μὴ διὰ τὸν γραφέα μὴδὲ διὰ τὴν παραγραφὴν ἀλλὰ διὰ τὸν ῥυθμόν».

Πολύβ. σελ. 813, 15 Ούλσχ. αὐτοῦτο γὰρ οὐδεὶς ἂν εἴπαιε δῆπου τοῦ συγγραφέως εἶναι τὸ διάπτωμα, τοῦ δὲ γραφέως ὁμολογουμένως» καὶ σελ. 813, 21 σφανερόν ὅτι τὸ μὲν ἁμάρτημά ἐστι τοῦ γραφέως».

Πλούτ. Ἠθικ. σελ. 60, α' «τοιοῦτος γὰρ ὁ κόλαξ, εἶος — σύγγραμμα κελευσθεὶς ἄθλιον διελθεῖν αἰτιάσθαι τὸ χαρτίον ὡς δακτύ καὶ τὸν γραφέα μικρόν καὶ ὀλίγωρον ἀποκχεῖν». Πρβ. καὶ Κλέτ. Νεωτ. κεφ. 23.

Στράβ. σελ. 609 «καὶ βιβλιοπῶλαί τινες γραφεῦσι φύλοις χρώμενοι καὶ οὐκ ἀντιδῶλλοντες».

Γαλην. Τόμ. Ζ', σελ. 893 ἀνδεικνυμένου κένταυρος σαφῶς τοῦ γραφέως ἦτοι ῥαθυμίαν ἐσχάτην ἢ ῥαδιουργίαν». σελ. 900 «ἀλλ' ἐγὼγ' ἂν — τοῦ γραφέως ἁμάρτημα ὑπάρχειν αὐτό μᾶλλον ἢ Ἱπποκράτους εἰπεῖν ἐτόλμησα». Τόμ. ΙΓ', σελ. 738 «πλὴν εἰ καὶ (Γρ. εἰ μὴ) τοῦ γραφέως ἐστὶν ἁμάρτημα». σελ. 740 «ἀλλὰ τὸ μὲν ἑλλιπὲς τῆς λέξεως καὶ διὰ τὴν τοῦ γραφέως ἁμαρτίαν δύναται γεγονέναι». Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 706 «μήτ' οὖν (Γρ. μήτε οὐτ' — οὔποτε) ἡ λέξις ἁμάρτηται, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν

* Ἰδὲ σελ. 34, 189, 339, 449.

ἀμαρτημάτων ἐν πολλαῖς τῶν βιβλίων ἐφυλάχθη, τοῦ πρώτου γραφέως ἀμαρτόντος».

Λογγίν. Ἀποσπ. Γ', 2 (σελ. 186 Οὐεισκ.) «Καὶ κέκτημαι μὲν ὅσα δοκεῖν πάντα καὶ τὰ νῦν ὑπὸ σοῦ πεμφθέντα, κέκτημαι δὲ ἡμιτελῶς· οὐ γὰρ μετρίως ἦν διηματορημένα. Καίτοι τὸν ἐταῖρον Ἀμέλιον ὄμην ἀναλήψεσθαι τὰ πῶν γραφῶν πταίσματα· τῷ δ' ἦν ἄλλα προουργικίτερα τῆς τοιαύτης προσεδρείας. Ὁ Κύβητος ἀνέγνω «τῷ δ' ἦν ἄρα ἄλλα προουργικίτερα» (Ἰ' περὶ δ. Ἐπιταφ. σελ. 26).

Εὐνάπ. σελ. 83 Βοισσ. αὐτοῦ δὲ παρελθεῖν τοὺς ἄκρους τῶν γραφῶν ἐπιτρέψαντος, κτέ.»

Ἄριγέν. Τόμ. Γ', σελ. 357 ἀνυπὶ δὲ δηλονότι πολλὴ γέγονεν ἡ τῶν ἀντιγράφων διαφορὰ εἴτε ἀπὸ βιβλικῆς τινῶν γραφῶν εἴτε κτέ.». Τόμ. Η', σελ. 55 «τὸ βιβλίον ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ οὐ κεῖται παρ' Ἑβραίοις, ἀλλ' ἔστι πλάγιον Ἑβραίου γραφέως πλανηθέντος κτέ.». Πρβ. καὶ Γρηγόρ. Νύσσ. Πατρολ. Ἑλλ. Τόμ. ΜΓ', σελ. 1053, 6'.

Εὐσέβ. Πατρολ. Ἑλλ. Τόμ. ΚΒ', σελ. 948, 6' «ἅπαξ τοῦ γραφέως κατὰ τὴν γραφὴν σφαλέντος». Ἐν Τόμ. ΚΔ', σελ. 925, δ' κεῖται τῷ γραφεῖ ἀντὶ τοῦ τῷ συγγραφεῖ.

Θωρ. Μάγιστρ. σελ. 75, 10 «εἰ μὴ Ἀριστείδης ἅπαξ ἐν τῷ πρὸς βασιλέα εἶπε λόγῳ, ὅπερ μοι δοκεῖ ἀμαρτημα εἶναι τῶν γραφῶν».

Μοῖρ. σελ. 135 ἀντὶ τοῦ Ν τὸ Π ὁ γραφεὺς ἔγραψεν».

Σχολ. Ἀπολλων. Ροδ. Α', 1165 «οἶμαι δὲ τινα ἀγνοοῦντα τὸν μῦθον τὸ ἥριον μεταπεποιημένον ἢ γραφέως ἀμαρτήματι παραλελειφθαι τὸ Η».

Σχολ. Θουκυδ. Α', 144 οἶμαι τὸ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀμαρτημα τοῦ γραφέως ἐνθέντος τῇ κεμένῳ κτέ.».

Οὐδαμῶς δ' ἡμεῖς ἀμφισβόλλομεν ὅτι κακῶς ἐν τοῖς Ὁμηρικοῖς Ζητήμασι τοῦ Πορφυρίου κεφ. Η' ἀναγινώσκεται αὐτοῦ δὲ θεραπεύων τις οὐχ Ἡροδότου φησὶν ἀμαρτημα γεγονέναι, μᾶλλον δὲ τὸν ΣΓΓ' γραφεὶ φησὶ διαμαρτεῖν παρεμβολάντα τὸ Γ' πολλὰ δὲ φέρεσθαι μέχρι νῦν ἀμαρτήματα κατὰ τὴν Ἡροδότου συγγραφὴν καὶ εἶναι τὴν Θουκυδίδου». Τὸ ὀρθῶς ἔχον εἶνε γραφεὶ ἔχουν βιβλιογράφον.

Λέγεται καὶ γραφεὺς τις, ὅπερ πᾶς τις κατανοεῖ ὅτι οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ σημαίνει ἢ τὸν ὑπηρετοῦντά τινα εἰς τὰ τῆς γραφῆς, ταυτέστι τὸν μεταγράφοντα τὰ ὑπὸ τινος γραφόμενα ἢ τὸν γράφοντα τὰ ὑπὸ τινος ὑπαγορευόμενα. Ἀθήν. σελ. 354, γ' «ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ ὁ Ἐπίκουρος καὶ Πρωταγόραν φησὶ τὸν σοφιστὴν ἐκ φορμοφόρου καὶ ξυλοφόρου πρῶτον μὲν γενέσθαι γραφεὶ Δημοκρίτου, κτέ.».

Ἐν ταῖς τοῦ Πευδοφλάριδος Ἐπιστολαῖς κεῖται «ὅσα δὲ νεότητός ἐστι τῷ υἱῷ σου, τὸν τε οἶνον καὶ τοὺς γραμματεῖς παῖδας καὶ τὰ Σησιχόρου παιήματα», περὶ οὗ σημειοῦται ὁ Λεωνήπιος (σελ. 377) «Per γραμματεῖς

παῖδας pueros intelligere scribas videtur, quales vulgo γραφῆας et βιβλιογράφους vocabant». Ἀλλὰ δυσπαράδεκτος ἡ γνώμη αὕτη φαίνεται. Κάλλιον δ' ἴσως ἔχει νὰ μεταγρῶῃ τοὺς γραμματεῖς παῖδων ἢ τοὺς γραμματοδιδασκάλους παίδων. Πρβ. Ἡρόδ. «Γραμματεῖς: ὁ ἀνὴρ γινώσκων, γράμματα εἰδὼς καλῶς», ἀνθ' οὗ ὁ Κοραΐς (Π. λιοδ. Τόμ. Β', σελ. 24) ἀνέγνω γραμματοδιδάσκαλος. Δὲν εἶνε δ' ἀπίθανον νὰ εἰκάζῃ τις γραμματιστὰς ἀντὶ τοῦ γραμματεῖς παῖδας.

Τὸ ὑπὸ τοῦ γραφῆως γινόμενον ἀμάρτημα ἢ σφάλμα ἢ πταῖσμα λέγεται γραφικὸν ἀμάρτημα ἢ σφάλμα ἢ πταῖσμα.

Στράβ. σελ. 25 (Πολύβ. ΛΔ', γ', 11) «τὸ δὲ τρεῖς μὲν γὰρ τ' ἀνίστην ἀντὶ τοῦ δις γραφικὸν εἶναι ἀμάρτημα ἢ ἱστορικόν». Πρβ. καὶ σελ. 4 «καὶ γὰρ εἰ μὴ τρεῖς ἀλλὰ δις, τάχα τῆς ἱστορίας παραπεσόντος ἢ τῆς γραφῆς δεημαρτημένους».

Πορφύρ. Ζητήμ. Ὅμηρ. κερ. Η' «τί δέ; οὐχὶ καὶ τὰ ποιήματα σχεδὸν ἀνέπλεα πάντα τυγχάνει ἀμαρτημάτων γραφικῶν καὶ τῶν ἄλλων παραδιορθωμάτων πάνυ ἀγροίκων;» καὶ «οὐκέτι οὖν ἔμην ἀμάρτημα εἶναι γραφικόν, Ἰωνικὸν δὲ μάλλον ἰδίωμα».

Ὀριγέν. Τόμ. ΙΕ', σελ. 286 «ὕστερον δὲ ἐπισκεψάμενοι καὶ τὰς λοιπὰς ἐκδόσεις ἔγνωμεν γραφικὸν εἶναι ἀμάρτημα». Πρβ. καὶ Τόμ. ΙΒ', σελ. 16 «ἐμάρτηται τὸ κατὰ Ματθαῖον γραφικῶς».

Εὐσέβ. Εὐαγγ. Ἀποδ. Γ', δ', 13 «ἢ καὶ σφάλμα γραφικὸν γεγονέναι». Γ', η', 40 «ὥς συμβαίνειν ποτὲ σφάλματι γραφικῷ τοιαύτας τινας ἐναλλαγὰς φέρεσθαι». Ἐκκλ. Ἱστορ. Β', ε', 10 «ἔτι κατὰ τι σφάλμα γραφικὸν ἐνηλλαγμένον τοῦ ὀνόματος».

Ἀρποκρατ. σελ. 54, 1 Δινδ. «μήποτε γραφικὸν ἀμάρτημα». Πρβ. καὶ σελ. 209, 4 καὶ σελ. 221, 4.

Γρηγ. Οὐαζ. Τόμ. Ε', σελ. 177, 14 «σφάλμα γραφικὸν γέγονεν». Τόμ. Ζ', σελ. 984, 26 «γραφικὸν γέγονε πταῖσμα». σελ. 1246, 5 «σφάλμα ἐστὶ γραφικόν».

§ 18.

Ἀντιγραφεύς ἐκ τοῦ ἀντιγράφου.

Ἐκγράφω, ἀπογράφω.

Συχνότατη ἐν τῇ νέᾳ τῶν Ἑλλήνων φωνῇ χρῆσις γίνεται τοῦ τε ῥήματος ἀντιγράφω, ἀνθ' οὗ οἱ χυδῆν λαλοῦντες λέγουσι ἔσσηκῶνω, καὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ ὀνόματος ἀντιγραφεύς. Ἀλλ' ἐν τῇ παλαιᾷ γλώσσῃ εἶνε ἀμφότερα σπανιώτατα.

Καὶ τὰ μὲν ῥήμα κατὰ μέσον προσηνεγμένον τύπον εὑρομεν παρὰ τῷ

Εκληνῶ Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 991 «οἷς γάρ, ὡς ἔφην, γεγραμμένου τοῦ μακρός, εἰκὸς ἐστὶν ὡς περὶ τὸν (τὸ ἕτερον) παρελθεῖν τὸν ἀντιγραφόμενον ἐκ τῶν ἀρχαίων ὑπομνημάτων» καὶ Τόμ. ΙΖ', β', σελ. 30 «τὴν γὰρ ἐκείνων γραφὴν ἀεὶ προστίθεται, καὶ ἡμαρτῆσθαι δολερὰ κατὰ τοὺς πρώτους ἀντιγραψάμενους», τὸ δ' ὄνομα παρὰ τῷ Ἀριστείδῃ Τόμ. Α', σελ. 705 «οὐδὲν οὖν ἄλλο ἐστὶν οὐκὸς λόγος ἢ ὥσπερ τινὸς ἀντιγραφέως ἀνάγνωσις συνταξικώτος ἐξῆς τὴν ἐκτέρων ῥῆσιν καὶ μίαν ἐκ δυοῖν πεποιθώτος».

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουΐδα φέρεται λ. Ἀδριανός «καὶ ἀντιγραφεὺς τῶν ἐπιστολῶν ὑπὸ Κορμόδου ἐγένετο», εἰς ᾧ ποιεῖται τὴν παρατήρησιν τήνδε ὁ Κουστῆρος· «Id est, dictator epistolarum. Non enim ἀντιγραφεὺς manum scribendis epistolis ipse commodabat, sed sub se habebat scribas et librarios, quibus verba dictabat». Οὐδὲν δ' ἄλλο τοῦτο ἐμφαίνει ἢ ὅτι τὸ ταπεινὸν τοῦ ἀντιγραφέως ἐπιστολῶν ἔργον ἐντιμότερον τῷ χρόνῳ καταστὰν ἀπέβη ἀξιώματι καὶ ὁ ταῖς ἰδίαις περὶ χερσὶν ἀντιγράφων ἐγένετο ἔπειτα ἔφορος ἢ ἐπιστάτης ἀντιγραφέων ὑπαγορεύων αὐτοῖς τὰς πρὸς ἀντιγραφὴν παρεσκευασμένας ἐπιστολάς. Ἐπειδὴ δ' ὁ τοιοῦτος ἀντιγραφεὺς dictabat (ἤτοι ὑπηγόρευε), διὰ τοῦτο παραδόξως πῶς τὸ Ῥωμαϊκὸν ὄνομα dictator (δικτάτωρ) μετεφράσθη ἀντιγραφεὺς ἐν Χρον. Πασχ. σελ. 171, β' «Παπίριος Κούρσιος ἀντιγραφεὺς κατέστη, Δροῦσος στρατηγὸς ἱππέων».

Ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκου βιβλ. Η', 98 ἀναγινώσκεται α' Ἀντιγραφεὺς πρότερον μὲν αἰρετός, αὐθις δὲ κληρωτός ἦν καὶ πάντα ἀντεγγράφετο παρακαθήμενος τῇ βουλῇ· δύο δὲ ἦσαν, ὁ μὲν τῆς βουλῆς, ὁ δὲ τῆς διοικήσεως» καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἀρποκρατίωνος α' Ἀντιγραφεὺς· ὁ καθιστάμενος ἐπὶ τῶν καταβαλλόντων τινὰ τῇ πόλει χρήματα, ὥστε ἀντιγράφεσθαι ταῦτα. Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος καὶ Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος. Αἱ τοὶ δὲ ἦσαν ἀντιγραφεῖς, ὁ μὲν τῆς διοικήσεως, ὡς φησι Φιλόχορος, ὁ δὲ τῆς βουλῆς, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ» (Πρβ. καὶ Βεκκ. Ἀν. σελ. 410, 3 καὶ Σουΐδ. λ. ἀντιγραφεὺς) καὶ «Γραμματεὺς· Δημοσθένης ὑπὲρ Κτησιφῶντος. Ὁ γραμματεὺς — τὰ ψηφίσματα τὰ γενόμενα φυλάττει καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἀντιγράφεται καὶ παρακάλει τῇ βουλῇ», ἐνθα παρατηρήσεως ἀξία εἶνε ἡ γινομένη σύγχυσις τῶν τοῦ γραμματέως καὶ τοῦ ἀντιγραφέως ἔργων. Ἀλλ' ἐν ταῖς Βεκκήρου Ἀνεκδότοις σελ. 185, 14 φέρεται «ὁ δὲ καταγραφόμενος τὰ ἐν τῇ βουλῇ γινόμενα ἀντιγραφεὺς ἐλέγετο» καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουΐδα λ. γραμματεὺς «ὁ δὲ ἀντιγραφεὺς καὶ οὗτος ἀπὸ τοῦ γράφειν τὰ παρὰ τῇ βουλῇ ὠνόμασται». Περὶ τῶν ἀντιγραφέων τούτων, οἵτινες λατινιστὶ ἐρμηνεύονται *contrascriptores*, διέλαθεν ὁ Σχοιμαννὸς *Opusc.* Τόμ. Α', σελ. 297 κέξ. Πρβ. καὶ Βαλέσιον Ἀρποκρ. Τόμ. Β', σελ. 63 Δινδ. καὶ Βαλεντ. Ῥώτην Ἀριστοτ. Ψευδεπιγρ. σελ. 439 καὶ Εἰτζιον Ἀποσπ. Ἀριστοτ. σελ. 240.

Τὸ ἐν τῷ Πρόομιῳ τῶν Ποιμενικῶν τοῦ Λόγγου κεῖμενον «Πολλὰ καὶ

ἄλλα καὶ πάντα ἐρωτικὰ ἰδόντα με καὶ θαυμάσονται πόθος ἔσχεν ἀντιγρά-
ψαι τῇ γραφῇ καὶ ἀναζητησάμενος ἐξηγητὴν τῆς εἰκόνος τέτταρς βίβλους
ἐξεποντισάμενον μεταφράζεται ῥωμαϊστί: «*cupido incessit scripto quasi re-
spondendi picturae isti eamque veluti repraesentandi*». Καθ' ἑτέραν ἐκδο-
χὴν εἶνε ἰσοδύναμον τῷ γράφοντα (ἢ περιγράφοντα) ἀνθαμιλληθῆναι τῇ
γραφῇ (ἢ τῇ εἰκόνι), ὅπερ ἄλλως ἐκφερόμενον γίνεται ἀκριβῶς καὶ πιστῶς
τὰ ἐν τῇ γραφῇ παραστῆσαι.

Τοῦ ὀνόματος ἀντιγραφή παρέχει ἡμῖν παράδειγμα Διονύσιος ὁ Ἀλικαρ-
νασσεὺς Ῥωμ. Ἀρχ. σελ. 793 οἱ δὲ νῦν ὄντες ἐκ πολλῶν εἰσι συμφορη-
τοὶ τόπων, οἱ μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων κομισθέντες, οἱ δ' ἐξ Ἐρυθρῶν
τῶν ἐν Ἀσίᾳ, κατὰ δόγμα βουλῆς τριῶν ἀποσταλέντων πρεσβευτῶν ἐπὶ τὴν
ἀντιγραφὴν οἱ δ' ἐξ ἄλλων πόλεων καὶ παρ' ἀνδρῶν ἰδιωτῶν μεταγραφέν-
τες» καὶ ὁ Πλούταρχος Ἠθικ. σελ. 577, ε' ἀλλ' ἰδιός τις ὁ τύπος καὶ
βαρβάρικος τῶν χαρκτηρίων ἐμφερέστατος Αἰγυπτίοις· διὸ καὶ Ἀγισίλαος,
ὡς ἔφασκαν, ἐξέπεμψεν ἀντιγραφὰς τῷ βασιλεῖ θεόμενος δεῖξαι τοῖς ἱερεῦσιν
εἰ ξυνήτουςιν», τοῦ δ' ἀντίγραμμά οὗ Γαληνὸς Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 59 «δι-
χῶς ἐστὶν ἐν τοῖς ἀντιγράμμασιν εὐρεῖν τὴν κατ' ἰητραῖον φωνήν· ἐν τισὶ
μὲν ὡς εἴρηται νῦν, τῆς ἐσχάτης συλλαβῆς διὰ τοῦ Ο γραφομένης, ἐν τισὶ
δὲ διὰ τοῦ Η, ἂν ὁμοίως ἔχη ἡ γραφή. Μυριόλεκτον παρὰ τῷ Γαληνῷ εἶνε
τὸ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις, ἐν τισιν ἢ ἐν ἐνίοις τῶν ἀντιγράφων, κτλ. Ἐν τῷ
Ἑρμοτίμῳ τοῦ Λουκιανοῦ φέρεται § 40 αὐτῷ μὲν γάρ, ἦν ἄρτιοι ὦσιν οἱ
ἀγωνισταί, ὅταν ὀκτὼ ἢ τέτταρς ἢ δώδεκα· ἦν δὲ περιττοί, πάντε ἐπτά
ἐννέα, γράμμα τι περιττὸν ἐνὶ κλήρῳ ἐγγραφέν συμβάλλεται αὐτοῖς ἀντί-
γραφον ἄλλο οὐκ ἔχον· δς δ' ἂν τοῦτο ἀνασπᾷ, ἐφεδρεύει περιμένων, ἐστ'
ἂν ἐκεῖνοι ἀγωνίσωνται· οὐ γὰρ ἔχει τὸ ἀντίγραμμά», τουτέστιν «οὐ γὰρ
ἔχει τὸ γράμμα τὸ ὁμοῖον ἢ τὸ ἀντιστοιχοῦν τῷ ἐκυτοῦ γράμματι».

Συνώνυμον τῷ ἀντιγράφῳ ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἰδιωτικῶς λεγομένου ξε-
σηκῶν εἶνε τὸ ἐκγράφω σημαῖνον "ΕΚ τιος γράφω ἥτοι τὰ γεγραμμένα
ἐν τινι μεταφέρω ἘΞ αὐτοῦ ἀντιγράφων εἰς ἄλλο. Ἀπαντᾷ δὲ συνήθως
κατὰ μέσην φωνήν, καθ' ἣν εἶδομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν καὶ τὸ ἀντιγράφω
προσηνεγμένον· καὶ παρὰ μὲν τοῖς παλαιοῖς ἐμφανῶς παρίσταται ἡ δύνα-
μις τῆς φωνῆς ταύτης δηλούσης ἐκγράφω χάριν ἑαυτοῦ ἢ πρὸς ἰδίαν χρῆσιν
(εἴτε δι' ἑαυτοῦ εἴτε δι' ἑτέρου), παρὰ δὲ τοῖς μεταγενετέροις σαφέστατα
πολλάκις φωρᾷται ὁ μέσος τύπος ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ κείμενος, ὡς
συμβαίνει καὶ ἐπ' ἄλλων.

Ἐπιγρ. 1842, 11 «τὴν δὲ προξενίαν ἐκγράψαντες εἰς χάλκωμα ἀναθέμεν».

Ἀριστοφ. Βατρ. 151 «ἡ Μορσίμου τις ῥῆσιν ἐξεγράψατο». Περσ. καὶ
Ὀρν. 983.

Δημοσθ. σελ. 1180, 45 «καὶ κοινῇ ἐκγραψάμενους ἡμᾶς τὰς συνθήκας

πάλιν σημεινέσθαι, τὰ δ' ἀντίγραφα ἐμβλέσθαι εἰς τὸν ἐχῖνον». Πρβ. καὶ σελ. 1197, 43.

Ἀθην. σελ. 4, γ' «ἀρχὰς ποιημάτων πολλῶν ἐκγραψάμενος ἀνειλήφει μέχρι τριῶν καὶ τεσσάρων στίχων πολυμαθείας δόξαν προσποιούμενος».

Γαλην. Τόμ. ΙΒ', σελ. 251 «ἐξ ὧν καὶ αὐτὸς ὁ Ξενοκράτης ἐξεγράψατο τὰ πλεῖστα». Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 688 «τάχα δὲ καὶ γεγραμμένον ὑφ' Ἰπποκράτους τὸ πορετὸς οὐ λίην ὀξύς ὑπὸ τοῦ πρώτου ἐκγραψαμένου σφαλέντος ἔμεινεν ἡμαρτημένον» (Γρ. «ὑπὸ τοῦ πρώτου ἐκγραψαμένου σφαλὲν ἔμεινεν ἡμαρτημένον»). Τόμ. ΙΖ', β', σελ. 61 «ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς ὑπομνήμασιν εὐρὺν ἐξεγράψατο». Ἀλλ' ἐν πολλοῖς τόποις εἶνε μεταθεβλημένη ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων ἡ πρόθεσις ΕΚ εἰς τὴν ΕΓ (= ΕΝ), οἷον Τόμ. ΙΓ', σελ. 996 «τῶν ἐγγραφομένων αὐτοῦ τὴν βίβλον». Τόμ. ΙΕ', σελ. 624 «μὴ δυνηθέντος δὲ τοῦ ἐγγραφομένου τὴν οἰκείαν ἐκάστῳ τάξιν ἀποδοῦναι». Τόμ. ΙΣ', σελ. 508 «ἡ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς ἀμελῶς ἡρμήνευσεν ἢ ὁ πρώτως (Γρ. πρώτος) ἐγγραφόμενος τὴν ῥῆσιν ἡμαρτεν». Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 991 «τὸ ἕτερον ἀφεῖλον οἱ ἐγγραφόμενοι — εἰκὸς ἐστὶν ὡς περιττὸν (τὸ ἕτερον) παρελθεῖν τὸν ἀντιγραφόμενον — ἐν ᾗ τὸ μακρὸς ἐγὼ φημι δις ὑφ' Ἰπποκράτους εἰρημένον ἀπαξ γραφῆναι πρὸς τοῦ βιβλιογράφου». Τόμ. ΙΖ', β', σελ. 111 «πολλὰ γέγονεν ἡμαρτήματα, τῶν ἐγγραφομένων οὐ κατὰ τὴν γνώμην τῶν γραψάντων τὴν μετάθεσιν τῶν γραμμάτων ποιησαμένων». Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 871 «ἔτι οὖν ἀμφοτέρω γεγραφότες αὐτοῦ τοῦ Ἰπποκράτους, ὡς ἐν ἄλλοις συνέβη, τὸ (Γρ. τὸν) ἐγγραφόμενον [οὐ] τὸ ἕτερον αὐτῶν ἀλλὰ μὴ τὰ δύο γράψαι». σελ. 880 «καὶ τοῦτο αὐτὸ καθ' ἐκὸς γεγραμμένον ἐν τύποις ὑπὸ τοῦ συγγραψάντος τὸ βιβλίον εἰς τοῦδε σαφῶς ἐγγραφόμενος (Γρ. «εἰς τόδε ἀσαφῶς ὁ ἐγγραφόμενος») μετήνεγκεν· εἴρηται δὲ καὶ τελέως καὶ σαφῶς ἔμπροσθεν, ὡς νῦν [οὐκ] ἐλλειπτικῶς». Ἀναγινώσκεται δὲ καὶ παρ' Εὐσεβίου Ἐκκλ. Ἱστορ. Β', κη', 16 «Εἰ γὰρ τις θελήσει συγκομίσας αὐτῶν ἐκάστου τὰ ἀντίγραφα ἐξετάζειν πρὸς ἀλλήλα, κατὰ πολὺ ἂν εὖροι διαφωνοῦντα· ἀσύμφωνά γοῦν ἔσται τὰ Ἀσκληπιοδότου τοῖς Θεοδότου. Πολλῶν δὲ ἔστιν εὐπορεῖσθαι διὰ τὴν φιλοτίμως ἐγγεγράφθαι τοὺς μαθητὰς αὐτῶν τὰ ὑφ' ἐκάστου αὐτῶν, ὡς αὐτοὶ καλοῦσι, κατωρθωμένα» ἀντὶ τοῦ ἐκγεγράφθαι καὶ παρὰ Θεοδώρῳ Ἑρμην. εἰς Ἰων. Γ' «τοὺς δὲ τὴν ἀρχὴν ἐκγραψάμενους ἡμαρτεῖν περὶ τοῦτο» ἀντὶ τοῦ ἐκγραψάμενους. Πρβ. καὶ Στούρζιον Δί. Κασσ. Τόμ. Β', σελ. 125.

Τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου ποιεῖται χρῆσιν ὁ Γαληνὸς ἐν Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 875 λέγων «εὐδὴλον κατ' αὐτῆς τῆς ῥήσεως (Γρ. «κατ' αὐτῆς τῆς ῥήσεως») ὅτι τὸ βιβλίον τοῦτο γεγραμμένον ἐν τύποις ἐξεδόθη μετὰ τὸν τοῦ γράψαντος αὐτοῦ θάνατον· εἰώθησι γὰρ οἱ τὰ τοιαῦτα ἐκγράφοντες (τὰ) διττῶς ὑπὸ τοῦ συγγραφέως γραφέντα — ταῦτα ἐπιγράφειν (Γρ. ἐγγράφειν) αὐτῷ τῷ συγγράμματα». Φέρεται δὲ καὶ ἐν Τόμ. ΙΑ', σελ. 793 «Ὁ δὲ γε Πάμφιλος ὁ

τὰ περὶ τῶν βοτάνων συνθεῖς εὐδηλὸς ἐστὶ καὶ αὐτῶν ὧν γράφει γραμματικὸς ὧν καὶ μήθ' ἐωρακίως τὰς βοτάνους ὑπὲρ ὧν διηγεῖται μήτε τῆς δυνάμεως αὐτῶν πεπειραμένος ἀλλὰ τοῖς πρὸ αὐτοῦ γεγραφόσιν ἄπασιν ἄνευ βασάνου πεπιστευκώς. Οὗτος μὲν ἐξέγραψε βιβλίον πλῆθος ὀνομάτων ἐφ' ἐκάστη βοτάνῃ μᾶτην προστιθείς, κτέ.», ὅπερ ἐρμηνεύεται λατινιστὶ «Sic sane libros explevit etc.», ὡς ἂν ἦτο γεγραμμένον οὕτως ἀντὶ τοῦ οὗτος. Ἀλλ' ἡμεῖς ἀνκινώσκοντες «Οὗτος μὲν οὖν ἐξέγραψε βιβλίον ἀποφαινόμεθα ὅτι ἔθηκεν ὁ Γαληνὸς τὸ ἐξέγραψε βιβλία οὐχὶ ἀντὶ τοῦ ἀπεπλήρωσε βιβλία ἀλλὰ κατὰ τὴν συνήθη χρῆσιν ἀντὶ τοῦ μετέγραψε θέλων νὰ παραστήσῃ ὅτι ὁ Πάμφιλος οὐ συνέγραψεν ἀλλὰ μετέγραψε βιβλία ἥτοι οὐ συγγραφεὺς ἐγένετο ἀλλὰ βιβλιογράφος μᾶλλον.

Τὸ ἐκγράψω ἦτο σύννηθε· καὶ ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἑλληνισμῷ ὅθεν ἀναγινώσκεται ἐν τέλει κωδίκων «Μιχαήλης Ἀποστόλης Βυζάντιος τῇ πενίχ' ἐξέγραψεν» καὶ «Μιχαήλος Ἀποστόλης Βυζάντιος — καὶ τόδε τὸ βιβλίον ἐξέγραψεν» καὶ «Ἀντώνιος Δαμιλᾶς Κρῆς τὸ ἔθνος καὶ τοῦτο ἐξέγραψε», κτλ. Πρὸς. καὶ «Μετεγγραφή ἡ τοῦ Ὁμήρου Ἰλιάς διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἰωάννου ἱερέως Ῥώσου τοῦ Κρητός», κτλ.

Ὡς δὲ λέγεται ἐκγράψω — ἐκγράφομαι, οὕτω καὶ ἀπογράψω — ἀπογράφομαι ἐνίοτε, οἷον ἐν τῷ βίῳ τοῦ Σοφοκλέους σελ. 6, 10 «αὐὸς τε γὰρ μύθους φέρει κατ' ἔχνος τοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν Ὀδύσειαν δ' ἐν πολλοῖς δράμασιν ἀπογράφεται». Πρὸς. καὶ Κλήμ. Ἀλεξ. σελ. 779 «ἀπ' ἐκείνων ἀνωθεν τῶν ἀρχετύπων τὴν περὶ τὰ ἀνθρώπεια αὐτοῦ διοίκησιν ἀπογραφόμενος» καὶ Πλούτ. Ἠθικ. σελ. 552, δ' «τὸν δ' ἐν Αἰγύπτῳ νόμον ἄρ' οὐκ εἰκότως ὑμῖν ἀπογράφασθαι δοκοῦσιν ἔνιοι τῶν Ἑλλήνων, ὃς κελεύει τὴν ἔγχυσιν, ἀν' ἁλῶ θανάτου, μέχρι τέκῃ φυλάττειν;», κτλ. (Πρὸς. καὶ Βυττεμβάχιον Πλουτ. Τόμ. Ζ', σελ. 353). Ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου σελ. 590, ε' ἀποκατέστησαν οἱ νέοι ἐκδόται ἐξ ἀντιγράφων τὸ «καὶ ἀπ' αὐτῆς Ἀπελλῆς τὴν ἀναδυομένην Ἀφροδίτην ἀνεγράψατο καὶ Πραξιτέλης δὲ ὁ ἀγαλματοποιὸς ἐρῶν αὐτῆς τὴν Κνιδίαν Ἀφροδίτην ἀπ' αὐτῆς ἐπλάσσετο ἀντὶ τοῦ ἀνεγράψατο.

§ 19.

Μεταγραφὸς ἐκ τοῦ μεταγράφω.

Τὸ ῥῆμα μεταγράφω σημαίνει συνήθως ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ μεταβάλλω ἢ μεταποιῶ γράφων παραλαμβάνεται ἐνίοτε καὶ πρὸς δήλωσιν τοῦ ἀντιγράφω ἢ ἐκγράψω, τουτέστι ΜΕΤΑφέρω γράφων ἐκ τινος εἰς ἄλλο. Πρὸς. Στράβ. σελ. 609 «διὸ καὶ ζητῶν ἐπανόρθωσιν τῶν διαβρωμάτων εἰς ἀντίγραφον καὶνὰ ΜΕΤήνευχε τὴν γραφὴν ἀναπληρῶν οὐκ εὖ» καὶ Θερίστ. σελ. 60, α' «ἀλλ' οἱ τῆς Κόδρου καὶ Παλαμήδους τέχνης δημιουργοί, οἱ

ἱκανοὶ εἶσι τὸν νοῦν *ΜΕΤοικίζειν* ἐκ παλαιοῦ σκῆνους ἐκτετηκότας εἰς ἀρτιπαγές τι καὶ νεουργόν». Λέγεται δὲ καὶ κατὰ μέσον τύπον μεταγράφομαι, ὡς ἀντιγράφομαι καὶ ἐκγράφομαι.

Γαλην. Τόμ. Ζ', σελ. 899 «ὅτι ἐγὼ πέπεισμαι παραλελειῖσθαι πρὸς τῶν μεταγραφόντων μᾶλλον ἢ πρὸς Ἰπποκράτους αὐτοῦ». Τόμ. ΙΕ', σελ. 46 «ἀσχερὲς δὲ ἐστὶν ἢ μὴ καλῶς ἡρμηνευμένον ὑπὸ τοῦ γράψαντος ἢ διὰ τοῦ μεταγραφάμενους ἡμαρτημένον». σελ. 195 ἀμήτι οὖν ἐτέρως μὲν ἦν γεγραμμένον, ἡμαρτε δὲ ὁ μεταγραφάμενος αὐτόν. Τόμ. ΙΣ', σελ. 688 «διό καὶ πιθανῶς τις ἐπ' αὐτῆς τῆς ῥήτεως ἔλεγε λείπειν ἀπόφασιν τὴν μὴ παραλελειμμένην ὑπὸ τοῦ πρώτου (Γρ. πρώτῳ) τὸ βιβλίον μεταγραφάμενον». Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 80 «ἐνίοτε γὰρ ὑπὲρ ἑνὸς πράγματος διττῶς ἡμῶν γραψάντων, εἴτα τῆς μὲν ἐτέρας γραφῆς κατὰ τὸ ὕψος οὕσης, τῆς δ' ἐτέρας ἐπὶ θάτερα τῶν μετώπων, ὅπως κρίνωμεν (Γρ. ἘΓκρίνωμεν) αὐτῶν τὴν ἐτέραν ἐπὶ σχολῆς δοκιμάσαντες, ὁ πρῶτος μεταγράφων τὸ βιβλίον ἀμφοτέρω ἔγραψεν». σελ. 634 «τάχα δὲ τις καὶ προσέγραψεν ἑνεκεν ἑαυτοῦ, καθάπερ εἰώθαμεν (εἰς) ὑπόμνησιν ἐν τοῖς μετωπίοις τὰ τριαῦτα προσγράφειν· εἴτα τις τῶν μεταγραφόντων (τὸ) βιβλίον ὡς αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως ὃν εἰς τὸ ὕψος αὐτὸ μετέθηκεν».

Διογέν. Λαέρτ. Γ', 9 «πολλὰ δὲ καὶ παρ' Ἐπιχάρμου τοῦ κωμωδοποιοῦ προσωφέληται τὰ πλεῖστα μεταγράφας». Γ', 37 «τοὺς Νόμους αὐτοῦ μετέγραψεν ὄντας ἐν κηρῷ». Η', 85 «γέγραφε δὲ βιβλίον ἐν, ὃ φησιν Ἑρμιππος λέγειν τινὰ τῶν συγγραφέων Πλάτωνος τὸν φιλόσοφον παραγενόμενον εἰς Σικελίαν πρὸς Διονύσιον ὠνήσασθαι παρὰ τῶν συγγενῶν τοῦ Φιλολάου ἀργυρίου Ἀλεξανδρίνων μνῶν τετρακόκοντα καὶ ἐντεῦθεν μεταγεγραμέναι τὸν Τίμαιον».

Εὐσέβ. Ἑκκλ. Ἱστορ. Ε', κ', 2 «ὁρκίζω σε τὸν μεταγραφάμενον τὸ βιβλίον τοῦτο — ἵνα ἀντιθέλῃς ὃ μετεγγράφω καὶ κτηροθώσῃς αὐτὸ πρὸς τὸ ἀντίγραφον τοῦτο, ὅθεν μετεγγράφω, ἐπιμελῶς· καὶ τὸν δοκον τοῦτον ὁμοίως μεταγράψῃς καὶ θήσῃς ἐν τῷ ἀντιγράφῳ» (Πρὸς Οἰκονόμον περὶ τῶν Ο' Τόμ. Α', σελ. 537). Ε', κη', 18 «καὶ δεῖξαι ἀντίγραφα, ὅθεν αὐτὰ μετεγγράψαντο, μὴ ἔχουσιν».

Λουκιαν. πρὸς Ἀπκίδ. 4 «τὰ τοῦ Δημοσθένους, ὅσα τῇ χειρὶ τῇ αὐτοῦ ὁ ῥήτωρ ἔγραψε, καὶ τὰ τοῦ Θουκυδίδου, ὅσα παρὰ τοῦ Δημοσθένους καὶ αὐτὰ ὁκτάκις μεταγεγραμμένα εὐρέθη καλῶς». Παρατηρητέον δ' ὅτι καὶ ἐνταῦθα φέρεται πλημμελὲς γραφὴ παρ' ἘΓγεγραμμένα καὶ ἐν τῷ πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν § 5 ὥς οἱ τοιοῦτοι μεταποιήσωσιν ἢ μετ' ἘΓγράφωσι τι τῶν ἀπὸ κεκυρωμένων ἀντὶ τοῦ μεταποιήσασθαι ἢ μετ' Ἀγγράφωσι καὶ § 21 «ἡξιώσεν οὗτος καὶ τὰ ὀνόματα μεταποιῆσαι τῶν Ῥωμαίων καὶ μετ' ἘΓγράψαι ἐς τὸ Ἑλληνικόν» ἀντὶ τοῦ μετ' Ἀγγράψαι.

Ὡς δὲ λέγεται ἀντιγραφή ἐκ τοῦ ἀντιγράφου, οὕτω καὶ μεταγραφή ἐκ τοῦ μεταγράφου, οἷον Ἰουλιαν. σελ. 378, γ' ἀπίσταμαι δὲ ἐγὼ τὰ Γεωργίου βιβλία καὶ εἰ μὴ πάντα πολλὰ μέντοι μετέδωκε γὰρ μοι περὶ τὴν Καππαδοκίαν ὄντι πρὸς μεταγραφὴν τινα καὶ ταῦτα ἔλαβε πάλιν καὶ Ἐπιφάν. Τόμ. Γ', σελ. 587 «ἔμ.κ. τε καὶ Ὑπάτιος ὁ τιμιώτατος συνδιάκονος, ὁ τὴν μεταγραφὴν ἀπὸ τῶν σχεδαρίων ἐν τετρασὶ ποιησάμενος». Φέρεται δὲ καὶ παρὰ Λογγίνου Ἀποσπ. Ε', 5 «τῶν δ' οὖν γραψάντων οἱ μὲν οὐδὲν πλέον ἢ συναγωγὴν καὶ μεταγραφὴν τῶν τοῖς πρεσβυτέροις συντεθέντων ἐποιήσαντο». Σκοπεῖ δ' ὁ συγγραφεὺς νὰ παρυστήσῃ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀντιγραφῆς λέγων προφανῶς ὅτι τῶν γραψάντων ἄλλοι μὲν συνήγαγον μόνον καὶ ἀντέγραψαν ἀπλῶς τὰ ὑπὸ τῶν παλαιότερων συνταχθέντα (Πρβ. καὶ Φώτ. Βιβλ. σελ. 99, 13). Ὁ Μῶρος ἐποιήσατο εἰς τὸ προκείμενον χωρίον τὴν ἐπομένην παρατήρησιν (σελ. 523 Οὐδεισκ.) «Est μεταγράφειν rem ex alterius libro in suum transferre, non semper quidem verbum de verbo, sed habitu et modo tractandi mutato. Aristetas de Demetrio Phalereo, qui coemendis atque describendis libris Ptolemaei bibliothecam auxerat, ποιούμενος ἀγορασμοὺς καὶ μεταγραφὰς ἐπὶ τέλος ἤγαγε τὴν τοῦ βασιλέως πρόθεσιν. etc.» Ἐν ταῖς τοῦ Ἀριστέου παρ' Εὐσεβίου Εὐαγγ. Προπ. σελ. 350 ἀναγινώσκεται «Κατασταθεῖς ἐπὶ τῆς τοῦ βασιλέως βιβλιοθήκης Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς ἐχρηματίσθη πολλὰ δικάφορα πρὸς τὸ συναγαγεῖν ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν οἰκουμένην βιβλία καὶ ποιούμενος ἀγορασμοὺς καὶ μεταγραφὰς ἐπὶ τέλος ἤγαγεν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ τὴν τοῦ βασιλέως πρόθεσιν. Παρόντων οὖν ἡμῶν, ἐρωτηθεὶς πόσαι τινὲς μυριάδες τυγχάνουσι βιβλίων εἶπεν ὑπὲρ τὰς εἴκοσι, βασιλεῦ. Σπουδάσω δ' ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πρὸς τὸ πληρωθῆναι πεντήκοντα μυριάδας τὰ λοιπὰ προσήγεσθαι δέ μοι καὶ τὰ τῶν Ἰουδαίων νόμιμα μεταγραφῆς ἄξια καὶ τῆς παρὰ σοὶ βιβλιοθήκης εἶναι. Τί τὸ κωλύον οὖν, εἶπεν, ἐστὶ σε τοῦτο ποιῆσαι; πάντα γὰρ ἀποτέτακται σοὶ τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν. Ὁ δὲ εἶπεν ἐρμηνείας προσδεῖται· χαρακτῆρσι γὰρ ἰδίῳις κατὰ τὴν Ἰουδαϊκὴν χρῶνται, κτέ.» καὶ σελ. 354 «Καὶ ὅπως γένηται συμφερόντως καὶ μετὰ ἀσφαλείας ἡ τοῦ ἁγίου νόμου μεταγραφὴ, παρόντων πάντων, ἐπελεξάμεν ἄνδρας καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς, πρεσβυτέρους, ἀφ' ἑκάστης φυλῆς ἑξ, οὓς καὶ ἀπεστάλακμεν ἔχοντας τὸν νόμον. Καλῶς οὖν ποιήσεις, βασιλεῦ δίκαιε, προσταξάς ὥς ἂν ἡ μεταγραφὴ γένηται τῶν βιβλίων, ἵνα πάλιν ἀποκατασταθῶσι πρὸς ἡμᾶς ἀσφαλῶς οἱ ἄνδρες». Ἐπειδὴ δ' ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ εἶνε τὸ μεταγραφὰς ἰσοδύναμον τῷ ἀντιγραφὰς καὶ τὸ μεταγραφῆς τῷ ἀντιγραφῆς, ὡς γίνεται φανερόν ἐκ τοῦ ἐπιφερομένου μετ' ὀλίγου ἐρμηνείας προσδεῖται, δύναται τις νὰ νομίσῃ ὅτι καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν προτίθεται ὁ συγγραφεὺς ὡς κυρίαν νὰ ἐμφανίσῃ καταλείπων τοῖς ἀναγινώσκουσι νὰ νοήσωσιν ὡς ἀναγκασίως προϋποκειμένην τὴν τῆς ἐρμηνείας ἢ μεταφράσεως. Ἐν τῇ Ἰουδαϊκῇ Ἀρχαιολογίᾳ τοῦ Ἰωσήπου βιβλ. ΙΒ', Ε', 12 κεῖται «μεταγραφέντος δὲ τοῦ νόμου καὶ

τοῦ κατὰ τὴν ἑρμηνείαν ἔργου τέλος ἐν ἡμέραις ἐβδομήκοντι καὶ δυοὶ λαβόντος, συναγαγὼν ὁ Δημήτριος τοὺς Ἰουδαίους ἀπαντας εἰς τὸν τόπον, ἐνθα καὶ μετεβλήθησαν οἱ νόμοι, πικρόντων καὶ τῶν ἑρμηνέων, ἀνέγνω τούτους» (Πρβ. καὶ Οἰκονόμον περὶ τῶν Ο' Τόμ. Β', σελ. 594 κέξ.).

Ἐκ τοῦ μεταγράφου ἐσχηματίσθη τὸ ὄνομα μεταγραφεύς, οὗ ποιεῖται χρῆσιν ὁ Τζέτζης ἐν τοῖς εἰς Λυκόφρονος Σχολίοις στίχ. 354 «καὶ οἱ μεταγραφεῖς οὐκ οἶδ' ὅ τι παθόντες δύο ΜΜ γράφωσιν» καὶ στίχ. 496 «οἱ δὲ μεταγραφεῖς — δι' ἐνὸς Ρ γράφοντες ἀμαθεῖς γραμματικῆς τέχνης φαίνονται». Πρβ. καὶ στίχ. 664.

Εἶπε δ' ὁ Τζέτζης καὶ μεταγραφικὸν πταῖσμα ἐν τοῖς εἰς Ἡσιόδου Σχολίοις "Εργ. 694 «μὴ γράψης τριηκόντων, εἴτε Ἡσιόδου εἴτε μεταγραφικὸν τὸ πταῖσμα τυγχάνει, ἀλλὰ τριήκοντα».

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΤΗΣ

ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΜΕΙΟΨΗΦΙΩΝ *

Ἐάν ὑπάρχῃ πολίτευμα, τὸ ὁποῖον νὰ θεραπεύῃ ἀφ' ἐνὸς τὰς δυσχερείας τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν πρὸς τὴν αὐτοκυβέρνησιν, νὰ εἶνε δὲ ἀφ' ἑτέρου τὸ προσφορώτατον πρὸς τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐημερίαν ἐνὸς Ἔθνους, τοῦτο εἶνε ὁμολογουμένως τὸ ἀντιπροσωπικόν. Ἐν τῷ πολιτεύματι τούτῳ ἀνευρίσκει τις τὰ ἀληθῆ στοιχεῖα καὶ τὰς στερεὰς βάσεις τῆς προόδου καὶ εὐεξίας τῶν νεωτέρων Κρατῶν. Ἐάν ἀληθῶς ἡ πρόοδος καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐθνῶν ὑπὸ μόνον ἐλεύθερον καὶ δημοτικὸν πολίτευμα δύναται ἐπιτυχῶς καὶ τελείως νὰ ἐπέλθῃ, τελειότερος τύπος ἐλευτέρου πολιτεύματος δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄλλος τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ. Καὶ ἐν τοῖς δεσποτικῶς κυβερνωμένοις Κράτεσι δὲν εἶνε μὲν ἀδύνατος ἡ πρόοδος· ἀλλ' αὕτη ἐν αὐτοῖς καὶ ἀτελής ὑπάρχει καὶ ὡς φαινόμενον μᾶλλον ἐν τῇ ἱστορίᾳ παρίσταται. Πλειστάκις δὲ ὑπὸ τὸ ψευδὲς αὐτῆς κάλυμμα οὐδὲν ἄλλο ἐν αὐτοῖς σκιάζεται ἢ αὐτὴ ἡ οἰκτρὰ αὐτῶν ἀποσύνθεσις καὶ διαφθορά. Ἡ ἀληθὴς πρόοδος δὲν συνίσταται εἰς τὴν ἐπίδειξιν στρατιωτικῆς ἰσχύος ἢ ὕλικου πλούτου καὶ ἐξωτερικῆς λαμπρότητος, ὡς αὕτη συνήθως ἐμφανίζεται ἐν μοναρχίαις ἀπολύτοις. Τὴν ἀληθῆ πρόοδον ἀποτελεῖ ἡ ἀπασῶν τῶν δυνάμεων τοῦ Ἔθνους, τῶν τε ἠθικῶν, ὕλικῶν καὶ νοητικῶν ἀνάπτυξις καὶ ἰσχυροποιήσις. Ταύτην δὲ μόνον τὸ ἐφ' ἑαυτὸ πεποιοῦς καὶ τὸ ἑαυτὸ κυβερνῶν Ἔθνος δύναται νὰ παράγῃ. Τοιοῦτον δ' Ἔθνος εἶνε τὸ ἐρειδόμενον ἐπὶ τοῦ πολιτεύματος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ ἐφεύρημα ἰδίᾳ τῶν νεωτέρων χρόνων.

* Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Σολλόγῳ τὸν Φεβρουάριον 1876.